

Sammanfattning hälso- och sjukvårdsnämnden den 3 april 2019

Handlingar till sammanträdet finns på:

<https://meetingsplus.vll.se/committees/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2019-04-03>

Hälso- och sjukvårdsnämndens månadsrapport per februari 2019

Verksamhetens nettokostnader visar för perioden en negativ avvikelse mot budget på 117 miljoner kronor och en nettokostnadsutveckling på 4,8 procent. Skatter och statsbidrag har för perioden ett budgetunderskott på 14 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse mot budget på totalt 131 miljoner kronor, finansnettot exkluderat.

I den nya lagen om kommunal redovisning och bokföring som började gälla den 1 januari 2019 ska finansiella instrument som innehåser för att generera avkastning eller värdestegring, värderas till verkligt värde i redovisningen. Detta innebär att förändringar i pensionsportföljens marknadsvärde får en direkt påverkan på regionens resultat. Detta medför att Region Västerbotten per februari redovisar ett positivt ekonomiskt resultat på 82 miljoner kronor finansnetto inkluderat.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar ett underskott mot budget på 96 miljoner kronor efter årets första två månader. Nettokostnadsförändringen uppgår till 6,1 procent. Av den negativa avvikelsen mot budget är avvikelsen för personalkostnader 54 miljoner kronor. Kostnaderna för hyrpersonal har under perioden ökat med 2 miljoner kronor jämfört med motsvarande period föregående år. Efter två månader uppgår kostnaderna till 32 miljoner kronor vilket innebär en kostnadsutveckling på 7 procent. Merkostnaden beräknas till 50 procent av faktisk kostnad vilket innebär en merkostnad på 16 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att godkänna den ekonomisk rapporten per februari 2019.

Särskilda yrkanden: C och M

Hälso- och sjukvårdsnämndens underlag för plan och budget 2020

Inför beredningsarbetet av kommande regionplan ska nämnd och styrelse lämna ett underlag till regionstyrelsen. I underlaget ska nämnden/styrelsen inom kända ekonomiska ramar beskriva prioriteringar och strategier för hur verksamheten ska anpassas till förutsättningarna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för all hälso- och sjukvård i egen regi, dvs. sjukhusvård, primärvård, tandvård samt funktionshinder och habilitering. Nämnden ska även följa och driva utveckling av forskning, innovation och utbildning inom ansvarsområdet samt ansvara för arbetet med nationella minoritetsgrupper och att hälso- och sjukvården tas tillvara som en regional tillväxtfaktor.

Med utgångspunkt i nämndens uppdrag lämnar nämnden underlag för plan och budget 2020 enligt bilagan som finns att läsa på: <https://meetingsplus.vll.se/committees/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2019-04-03> (ärende 5).

I underlaget redovisas övergripande förutsättningar för hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhet på kort respektive lång sikt, samt de strategier och prioriteringar som bedöms nödvändiga.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att fastställa upprättat förslag till underlag för plan och budget 2020 och skickar det till regionstyrelsen.

Hälso- och sjukvårdsdirektörens vidaredelegationsordning

Med anledning av att hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat beslut om ny delegationsordning så har hälso- och sjukvårdsdirektören den 18 februari fattat beslut om ny vidaredelegationsordning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att informationen är delgiven.

Representanter i läns pensionärsråd och samråd med nationella minoriteter

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för arbetet med nationella minoritetsgrupper enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska utse representanter från hälso- och sjukvårdsnämnden, regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska också utse representanter till läns pensionärsrådet från de tre ovanstående nämnderna.

Regionstyrelsen utsåg 2019-02-25 Janeth Lundberg (S) till ledamot i läns pensionärsrådet samt till ledamot i samråd nationella minoriteter under perioden 2019–2022.

Regionala utvecklingsnämnden utsåg 2019-02-21 Roland Sjögren (KD) till ledamot i Läns pensionärsrådet samt till ledamot i samråd nationella minoriteter under perioden 2019–2022.

Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut:

Kenneth Andersson (S) utses till ledamot tillika ordförande i läns pensionärsrådet och samråd för nationella minoriteter under perioden 2019–2022.

Elmer Eriksson (M) utses till ledamot i läns pensionärsrådet och samråd nationella minoriteter under perioden 2019–2022.

Länsgemensam analys- och handlingsplan för riktade insatser rörande psykisk hälsa 2018

I enlighet med 2018 års överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting rörande stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa har länets kommuner, landstinget och länsföreningen Hjärnkoll samt Region Västerbotten, formulerat en länsövergripande plan för barn och unga samt vuxna äldre. Det är den tredje länsplanen som upprättats inom Västerbotten rörande psykisk hälsa inom det specifika projektet Uppdrag psykisk hälsa (UPH).

Det övergripande syftet med planen är att skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete på området psykisk hälsa samt att stimulera till en förbättring och förstärkning i verksamheterna och bidra till ökad tillgänglighet och jämlikhet. Årets plan innehåller en uppföljning av målområden från 2017 års länsplan. AC Konsensus rekommenderar att Region Västerbotten antar Länsgemensam analys- och handlingsplan för riktade insatser rörande psykisk hälsa 2018 i Västerbottens län.

Riktade insatser inom området psykisk hälsa Region Västerbotten 2019–2022 är regionens detaljerade handlingsplan med uppsatta målområden och aktiviteter för 2019. Den bygger på och

utvecklar den länsgemensamma analys- och handlingsplanen. Planen innehåller också en redovisning av uppnådda resultat av genomförda utvecklingsinsatser i landstinget.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att anta dokumentet länsgemensam analys- och handlingsplan rörande psykisk hälsa 2018 i Västerbottens län. Riktade insatser inom området psykisk hälsa Region Västerbotten 2019–2022 antas.

Uppföljning av satsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa i Region Västerbotten

Uppföljning av satsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa i Region Västerbotten

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har tillsammans med regeringen en överenskommelse som rör förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa mellan 2015 och 2019. En tilläggsöverenskommelse har beslutats om till vården före, under och efter graviditet mellan 2018 och 2022. Målen med överenskommelserna är att uppnå en mer tillgänglig, säker, kunskapsbaserad, och jämlik vård inom förlossningssjukvården, primärvården och annan hälso- och sjukvård som bidrar till att främja kvinnors hälsa. Sedan 2018 ingår också insatser inom neonatalvården i satsningen.

Totalt omfattar överenskommelsen för 2018 drygt 1,8 miljarder, som betalas ut till landstingen/regionerna och till SKL för samordning. Västerbottens läns landsting fick under 2018 47,8 miljoner kronor.

En uppföljningsrapport tagits fram med syfte att ge en samlad bild av de insatser som pågår inom satsningen och de resultat och effekter man kan se av insatserna hittills. Det är ännu för tidigt att se om insatserna som har genomförts har fått genomslag och t.ex. gett förbättrade resultat i kvalitetsregister som Bristningsregistret eller Graviditetsregistret. Längre fram kommer det att vara möjligt att följa kvalitetsresultaten och göra nationella jämförelser. I dagsläget är det möjligt att beskriva insatsernas syfte och mål, aktiviteter som har genomförts och resultat och effekter som har uppnåtts hittills.

Det pågår många insatser och aktiviteter för att nå målen i överenskommelserna i Region Västerbotten. Sammantaget följer insatserna målen i överenskommelserna med många goda resultat.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att uppföljningsrapporten godkänns i de delar som rör förlossningsvården och neonatalvården.

Ökad tillgänglighet och jämlikhet i förlossningsvården och förstärkta insatser för kvinnors hälsa – rapportering av 2018 års arbete

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har för åren 2015–2022 slutit överenskommelser kring förlossningsvården och andra insatser för kvinnors hälsa. SKL och Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) samlar gemensamt in redovisningar av arbetet inom överenskommelserna i regionerna.

Redovisningarna har tre syften:

- SKL ska årligen genomföra en samlad åiterrapportering av regionernas pågående arbeten inom ramen för överenskommelsen. Denna redovisning är underlag för SKL:s åiterrapportering till regeringen.

- Vårdanalys har i uppdrag av regeringen att följa upp satsningen på förlossningsvården och andra insatser för kvinnors hälsa. Man ska särskilt granska de insatser som regionerna genomför med medel från överenskommelserna. Redovisningarna är därför ett viktigt underlag för Vårdanalys uppföljning. Årets redovisning utgör en central del av datainsamlingen inför Vårdanalys avrapportering i september 2020.
- Redovisningarna ska analyseras av forskare som har bjudits in av SKL för att studera nationella, regionala och lokala stödstrukturer för utveckling, förbättring och lärande.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att informationen är delgiven.

Redovisning av professions- och personalmiljarderna 2018

Regeringen och Sveriges kommuner och landsting, SKL, har en överenskommelse om stöd till ett bättre resursutnyttjande i hälso- och sjukvården som under 2018 har kompletterats med överenskommelsen om goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Socialstyrelsen har i uppdrag att följa upp överenskommelserna.

Målsättningen med överenskommelsen ”Stöd till ett bättre resursutnyttjande inom ramen för professionsmiljarden” är att stärka förutsättningarna för en god, jämlik och effektiv hälso- och sjukvård genom att förbättra förutsättningarna för hälso- och sjukvårdens medarbetare att öka andelen tid för patientnära arbete och stärka landstingens planering av sitt kompetensbehov.

Målsättningen med överenskommelsen ”Goda förutsättningar för vårdens medarbetare” (personalmiljarden) är att ge goda förutsättningar för sjukvårdens medarbetare med fokus på arbetet för god arbetsmiljö och arbetssätt samt arbetets organisering och planering.

Landstingen och regionerna ska senast den 31 mars 2019 redovisa vilka åtgärder som vidtagits under perioden inom ramen för överenskommelsernas utvecklingsområden.

En redovisningsrapport har tagits fram enligt Socialstyrelsens struktur, se:

<https://meetingsplus.vll.se/committees/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2019-04-03> (ärende 11)

Region Västerbotten har fått anstånd att lämna in redovisningen den 3 april 2019 för att den ska kunna tas upp vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att godkänna redovisningen.

Samspel för hälsa – yttrande

Socialdepartementet har gett Region Västerbotten möjlighet att yttra sig över utredningen ”Samspel för hälsa”. Utredningens uppdrag har handlat om att utforska former för finansiellt samspel mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården som stöder en sådan process.

Utredningen föreslår att en ny form av finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring ska införas och utformas som ett årligt statsbidrag till regionerna. Statsbidragets storlek ska relateras till nivån på utbetald sjukpenning för de första 89 dagarna i en sjukperiod och beräknas i relation till fastställda referensfält som är specifika för varje region. Vidare föreslås att ett nationellt forum för kunskaps- och implementeringsstöd i frågor som relaterar till den finansiella samordningen etableras.

Av yttrandet framgår att Region Västerbotten ser positivt på den nya föreslagna formen av finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård. Ett permanent statsbidrag med koppling till sjukfrånvaron markerar att vården har ett ansvar och skapar förutsättningar för långsiktiga insatser. Då det är i början av sjukfallet som hälso- och sjukvården har störst möjlighet att påverka är det även logiskt att statsbidraget baseras på de inledande månaderna av sjukfrånvaron. Region Västerbotten ställer sig tveksam till utredningens förslag om att etablera ett nationellt forum för kunskaps- och

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Särskilt yrkande: V

Att förstå och bli förstådd ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk – yttrande

Utbildningsdepartementet har gett Region Västerbotten möjlighet att yttra sig över utredningen "Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk". Utredningen uppdrag har handlat om att stat, kommuner och landsting upplever sedan några år ett ökande behov av tolktjänster, en fråga av betydelse inte enbart för offentlig sektors effektivitet, patient- och rättssäkerhet, utan även för samhällets mer övergripande integrationspolitik och utveckling. Behovet av tolktjänster kan variera över tid, men bedöms ändå bli långvarigt betydande till följd av förändrade demografiska förutsättningar.

Utredningen har främst gällt hur tillgängligheten till tolktjänster av hög kvalitet kan ökas, för att kunna möta förvaltningslagens krav på tolk, när sådan behövs. I utredningen föreslås strategiska mål för samhällets försörjning med tolkar med siktet inställt på cirka fem år. Det gäller bland annat tolkutbildning och ny tolklag med kvalitetssäkring och tillsyn.

Av yttrandet framgår att Region Västerbotten ställer sig positiv till färre utbildningsvägar till tolk men med ökad samlad kapacitet, under förutsättning att tolkutbildning kommer att finnas i den norra regionen. Vidare ställer sig Region Västerbotten positiv till förslag om ny tolklag som gör att regelverk, kvalitetssäkring och tillsyn utvecklas gentemot tolkar och tolkförmedlingsorgan. Slutligen instämmer Region Västerbotten i att offentlig sektor behöver samverka, koordinera och använda tolkresurser mer flexibelt och effektivt.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Granskning av förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa – yttrande

Landstingets revisorer har överlämnat granskningsrapporten "Granskning av förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa" till nämnden för yttrande. Av granskningen framgår att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om handlingsplaner som stämmer väl överens med regeringens och Sveriges Kommuner och Landstings, SKL, ambitioner i överenskommelsen.

Vidare också att insatser har genomförts i enlighet med planeringen och att aktiviteter följts upp. Revisorerna noterar dock att en svaghet i styrningen är att det saknas tydliga mål för vilka resultat och effekter som styrelsen och nämnden önskar uppnå med de olika insatserna. Revisorerna har med anledning av granskningen lämnat följande rekommendationer till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Besluta om målsättningar för insatser som ska genomföras. Med hjälp av tydliga mål kan styrelsen och nämnden utveckla uppföljningen och analysen av insatsernas resultat.
- Besluta om vilka konkreta insatser som behövs för att utveckla hela vårdkedjan inklusive förebyggande insatser till eftervården efter graviditet och förlossning.

I yttrandet lämnas kommentarer till respektive rekommendation. Bland annat att indikatorer för förlossningsvården har lagts till i 2019 års handlingsplan för att förbättra uppföljningen av insatserna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Granskning av efterlevnad av dataskyddsförordningen – yttrande

Region Västerbottens revisorer har granskat efterlevnaden av dataskyddsförordningen och lämnat in rapporten till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Bedömningen från revisionen är att hälso- och sjukvårdsnämnden ännu inte har säkerställt:

- En ändamålsenlig roll- och ansvarsfördelning.
- Att tillräckliga styrande dokument inte har tagits fram.
- Att kartläggningar och analyser av anpassningsbehov inom IT- system inte har genomförts i tillräcklig omfattning.
- Att dokumenterade riskanalyser saknas.
- Att en heltäckande inventering av personuppgifter ännu inte genomförts i verksamheterna.
- Att det saknas dokumenterade rutiner som möjliggör för verksamheterna att efterleva dataskyddsförordningen.
- Att styrelsen och nämnden inte säkerställt att de fått tillräcklig rapportering om arbetet med att uppfylla kraven i dataskyddsförordningen.
- Att styrelsen och nämnden inte säkerställt att tillräckliga åtgärder vidtagits med anledning av revisionens tidigare granskning.

Revisionen bedömer att styrelsen och nämnden har skapat förutsättningar för anställda att ta del av relevant information om dataskyddsförordningens krav.

Av yttrandet framgår bland annat att det saknas vissa styrande dokument inom dataskydd. Pågående arbete med att ta fram fler regler och rutiner på tjänstemannanivå gällande den enskildes rättigheter och verksamhetsnära rutiner ska säkerställa ledning och styrning av dataskyddarbetet på tjänstemannanivå. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2019 med fokus på att ta fram ledningsdokument som tydliggör roller och ansvar avseende GDPR-arbetet samt att tekniska lösningar för dataskyddsombudens arbete utverkas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Uppföljande granskning av kontrollen av legitimationer – yttrande

Region Västerbottens revisorer har lämnat över rapporten ”Uppföljande granskning av kontrollen av legitimationer till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Revisionen har med anledning av iakttagelserna i rapporten lämnat följande rekommendationer till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

- Säkerställ en rutin där det framgår vem som ska genomföra kontrollerna mot IVO.
- Säkerställ att bemanningsföretagen lämnar bättre underlag till bemanningsbyrån med information om när de gjort sina kontroller mot Socialstyrelsen och IVO.
- Säkerställ att det går att få ut avvikelserapporter från IT-systemen om det inträffar förändringar av legitimationer eller förskrivningsrätter under pågående anställningar.
- Tydliggör vilka som har befogenheter att besluta om landstingsövergripande rutiner. Säkerställ att rutinerna är tydliga och att dessa finns i ledningssystemet.

Av yttrandet framgår att kontroll mot IVO görs i de fall då det finns indikation om eventuella disciplinärenden/anmärkningar eller om en individ är under utredning. Rutinen ska revideras där det framgår vem och när sådan kontroll ska utföras. Region Västerbotten ställer krav på bemanningsföretagen att kontrollerna mot Socialstyrelsen/IVO inte ska vara äldre än tre månader samt att de ska vara daterade, annars anses presentationen/avropssvaret ofullständigt och därmed ogiltigt.

Utöver det har HSA-förvaltningen fått i uppdrag att se över möjligheterna att månatligen rapportera till HR-staben om samtliga förändringar som skett gällande legitimerad personal. Gällande vilka som har befogenheter att besluta om regionövergripande rutiner beskrivs i regiondirektörens vidaredelegation.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Uppföljande granskning av landstingets ledningssystem – yttrande

Region Västerbottens revisorer har lämnat över rapporten "Uppföljande granskning av landstingets ledningssystem" till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Revisorerna lämnar fem rekommendationer i sin granskningsrapport:

- Utred vad som behövs för att få ett ledningssystem som utgör ett tillräckligt stöd för styrning, uppföljning och kontroll.
- Besluta om nödvändiga åtgärder för att utveckla ledningssystemet.
- Säkerställ att det finns en tillräcklig organisation för utveckling, uppföljning och kontroll av LITA.
- Säkerställ att det finns tydliga regler om vilka som har befogenhet att besluta om landstingsövergripande styrdokument.
- Säkerställ att ni håller er informerade om arbetet med att ta fram lednings-systemet. Ställ krav på återrapportering. Besluta om nödvändiga åtgärder i händelse av att uppföljningen visar på avvikelser eller andra brister.

Av yttrandet framgår att en utredning av vad som behövs för att få ett ledningssystem som utgör ett tillräckligt stöd för styrning, uppföljning och kontroll genomförts. Utredningen visar på behov av åtgärder på alla nivåer, allt ifrån vision och styrmodell till att utse centrala roller med uppdrag att planera, samordna och följa upp kvalitetsarbete.

Under 2019 kommer aktiviteter inom två områden att prioriteras dvs. arbetet med en tydlig dokumentstyrning samt att hitta ett ändamålsenligt och tillräckligt IT-stöd för ett sammanhängande ledningssystem för hela organisationen. Arbetet ska följas upp regelbundet två gånger per år.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.

Granskning av landstingets systematiska miljöarbete – yttrande

Region Västerbottens revisorer har lämnat över rapporten ”Granskning av landstingets systematiska miljöarbete” till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder. Med anledning av rapporten rekommenderar revisorerna regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Landstingsstyrelsen bereder ett nytt miljöpolitiskt program som överensstämmer med aktuell organisation och som innehåller tydliga direktiv och uppdrag till styrelserna och nämnderna.
- Landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar om tydliga direktiv och uppdrag till landstingsdirektören och hälso- och sjukvårdsdirektören för miljöarbetet.
- Landstingsstyrelsen ger i uppdrag till landstingsdirektören att utreda den organisatoriska placeringen av det strategiska miljöarbetet och behovet av en miljöchef.
- Landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att kontroller blir genomförda i syfte att lagar och regler inom miljöområdet följs.
- Landstingsstyrelsen i egenskap av styrelse ser till att rapporteringen av miljöarbetet till fullmäktige är tillräcklig. Med jämna mellanrum bör styrelsen också utvärdera det miljöpolitiska programmet.
- Landstingsstyrelsen i egenskap av nämnd och hälso- och sjukvårdsnämnden följer upp sina miljömål samt kommenterar och analyserar resultaten. Vid avvikelser bör styrelsen och nämnden vidta nödvändiga åtgärder.
- Landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att regler, rutiner med mera för miljöarbetet är aktuella och att dessa är beslutade av behöriga.

Av yttrandet framgår att under 2018 har det genomförts förbättrad styrning och uppföljning av det miljöpolitiska programmet på tjänstemannanivå, vilket haft positiv effekt på framskridandet av styrelsens beslutade aktiviteter. Ett processarbete har även startats upp för att beskriva hur Region Västerbotten arbetar med hållbarhet. För att utreda organisationen, samt arbets sätt för miljöområdet, har ett uppdrag delats ut som är en del i arbetsmiljöområdet.

Gällande rapportering och utvärdering av målen i det miljöpolitiska programmet finns svårigheter då de flesta målen följs upp en gång per år (vid årsredovisningen). De prioriterade aktiviteterna 2018 och kommande aktiviteter 2019 syftar till att bättre beskriva nuläget som lägger grunden för kommande program.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att skicka in yttrandet enligt upprättat förslag.